

Прислівник

*Розряди. Ступені
порівняння. Правопис
складних
прислівників.*

ПРИСЛІВНИК

- **Прислівник** – самотійна незмінювана частина мови, що виражає ознаку дії, стану, ознаку іншої ознаки або предмета і відповідає на питання **як? де? куди? звідки? коли? чому?** (*швидко виконувати, увечері повертатися, дуже веселий, кава по-турецьки*).
- **Синтаксична роль.** У реченні прислівник виступає найчастіше обставиною (*Мова завжди живе поряд з піснею*), рідше – присудком (*На серці сумно*), означенням (*по-віденськи готують з молоком*).

Розряди прислівників за значенням

Значення	Розряд	На які питання відповідають	Приклади
Ознаки дії	способу дії міри і ступеня дії	як? яким способом? якою мірою? як багато?	<i>добре, тихо, по- весняному, разом, тепло дочиста, утричі, ледве, дуже</i>
	місця дії, напрямку	де? куди? звідки?	<i>праворуч, знизу, здалеку, надворі</i>
	час дії	коли? з якого часу? відколи? допоки?	<i>сьогодні, зранку, ніколи, донині</i>
	причини дії	чому? з якої причини?	<i>спересердя, спросоння, мимоволі, чомусь</i>
	мети дії	з якою метою? для чого? навіщо?	<i>навмисне, напоказ, навіщо</i>

Розряди прислівників за значенням

Значення	Розряд	На які питання відповідають	Приклади
Ознака предмета	ознаки (пояснює іменник)	який? яка? яке? які?	<i>котлета (яка?)</i> <i>по-київськи,</i> <i>стежка (яка?)</i> <i>навпростець</i>

Ступені порівняння прислівників

- Ступені порівняння можуть утворювати прислівники на **-о, -е**, які є похідними від якісних прикметників. Форми ступенів порівняння прислівників утворюються так само, як і в прикметників: *гучно – гучніше, більш гучно, найгучніше, найбільш гучно, якнайгучніше, щонайгучніше.*
- За творенням форм ступенів порівняння прислівників відбуваються ті самі зміни приголосних, що і в прикметниках: *високо – вище, вузько – вужче, глибоко – глибше.*

Правопис прислівників

утворені сполученням прийменників з іменниками, прикметниками, числівниками, займенниками, прислівниками	утворені сполученням кількох прийменників із будь-якою частиною мови	утворені з кількох основ (з прийменником чи без)	утворені поєднанням часток аби-, ані-, де-, чи-, що-, як- до різних частин мови
<i>насмій, востаннє, утретє, заодно, позавчора, передусім</i>	<i>навздогін, навкруги, завтовшки, знадвору, спідлоба</i>	<i>нашвидкуруч, мимохідь, горілиць, натщесерце</i>	<i>абиколи, анітрохи, дедалі, щосили, якомога</i>

- **Зауважте!**

Частка **що** після прислівника пишеться окремо: *тільки що, дарма що, поки що.*

- Прислівники треба відрізнати від однозвучних сполучень прийменника з іменником, прикметником, числівником тощо: *вивчити віри напам'ять – подарувати картину на пам'ять; повторити питання вдруге – визирнути в друге вікно.*

Через дефіс пишуться

ПРИСЛІВНИКИ

<p>з префіксом по- і суфіксами -е, -и, -ому, -ему (-єму)</p>	<p>з частками казна-, хтозна-, бозна-, будь-, -небудь, -таки, -от</p>	<p>утворені повторенням однакових, синонімічних чи антонімічних слів</p>
<p><i>по-перше, по-нашому, по-східному, по-вірменськи, а також прислівник по-латині</i></p>	<p><i>казна-коли, бозна-де, будь-як, як-небудь</i></p>	<p><i>ледве-ледве, десь-інде, тишком-нишком, часто-густо, не сьогодні-завтра, з діда-прадіда</i></p>

- **Зауважте!**
- Запам'ятайте: *будь-що-будь, віч-на-віч, всього-на-всього, де-не-де, коли-не-коли, пліч-о-пліч, хоч-не-хоч, як-не-як.*
- Прислівникові сполуки, утворені поєднанням однакових повнозначних слів у різних відмінкових формах, пишуться окремо: *кінець кінцем, сама самотою, одним одна, з року в рік, день у день.*

Окремо пишуться прислівники (прислівникові сполуки)

утворені сполученням прийменника з іменником, частини яких зберігають відносну самостійність значення (між ними часто можна вставити означення)	утворені сполученням прийменника з прикметником чоловічого роду або прийменника по зі збірним числівником	утворені сполученням двох іменників і одного чи двох прийменників
<i>без відома, до смаку, в ногу, в обмін, на щастя</i>	<i>в цілому, в основному, по двоє, по десятеро</i>	<i>час від часу, з ранку до вечора, раз у раз</i>

Літери **и, і** в кінці прислівників

Літера **и** пишеться у кінці прислівників після **г, к, х** (*навкруги, заввишки, верхи*), після **к, ч** у прислівниках з префіксом **по-** (*по-болгарськи, по-вовчи*) і в кінці прислівників *безвісти, почасти, восени*.

Літера **і** пишеться в кінці прислівників після літер на позначення м'яких і пом'якшених приголосних: *тричі, вранці, вповні*.

Домашнє завдання

• Вправа № 1

Запишіть прислівники, знімаючи риску.

*З/середини, у/трьох, де/далі, по/дитячому,
уві/сні, спід/лоба, по/перше, на/швидкуруч,
зроду/віку, ані/трохи, сама/самотою,
вряди/годи, право/руч, кінець/кінцем,
без/упину, раз/у/раз, за/панібрата, од/віку,
до/побачення, на/добраніч, в/цілому,
у/четверо, перед/усім, з/надвору,
в/основному, як/найбільше, по/латині,
по/трохи.*

Домашнє завдання

- Вправа № 2

Провідміняти числівники з іменниками.

529 дівчат, 763 парти.

